

Utbildningsinspektion i Sjöbo Centrum

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

1. Normer och värden
2. Kunskaper
3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete
6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde. Rapporten ger således inte en heltäckande beskrivning av all pågående utbildningsverksamhet inom enheten vid den aktuella tidpunkten.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter liksom jämförelser med jämförbara verksamheter är också betydelsefulla vid bedömningarna och för slutsatserna med krav på åtgärder och förbättringar. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Skolform	Antal elever/barn	Skolform	Antal elever/barn
Förskoleverksamhet:	182	Skolbarnsomsorg:	139
Förskoleklass:	33		
Grundskola, årskurs 1–6:	312		

Sjöbo Centrums rektorsområde, centralt beläget i centralorten Sjöbo, består av Emanuelskolan, förskolorna Blockflöjten och Linnéstugan samt 4 dagbarnvårdare med 21 barn i åldrarna 1–5 år. I Blockflöjtens verksamhet finns 60 barn och i Linnéstugans verksamhet finns 101 barn. I området finns en öppen förskola. Fritidsverksamheten, kallad Klubben och riktad till eleverna i årskurs 3–6, erbjuder verksamhet i samma byggnad där textil- och musiksalar finns.

Emmanuelskolans verksamhet är indelad i de tre arbetslagen, kallade linjerna A, B och C. Linje A består av ett arbetslag F-2 Stjärnan samt ett arbetslag 3–5 Stjärnan. Sexorna arbetar innevarande år i ett eget lag med flexibla undervisningsgrupper. Sammantaget bildar dessa Linje A, Stjärnan. Linje B består av ett arbetslag F-2 Solen samt ett arbetslag 3–6 Solen, med klasserna 3B, 4B, 5B samt 6B och där man i stort sett arbetar avskilt från varandra. Linje C, kallad Kometen, består av ett helt arbetslag med elever i år F-5 innevarande läsår.

Genomförandet av inspektionen i förskoleklassen/grundskolan Sjöbo Centrum

Skolverket sände den 5 juni skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektionsteamet med ansvar för Sjöbo Centrum har bestått av undervisningsråden Gösta Karlsson och Anita Lindholm. Besöket i Emanuelskolan inleddes den 29 september och avslutades den 30 september 2003.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Sjöbo Centrum, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem etc.

I Sjöbo Centrum genomfördes intervjuer med rektorn, intendenten och ledningsgruppen, gruppintervjuer med representanter för samtliga arbetslag, med elevhälsoteamet, med elever i årskurs 3–6 och med representanter för föräldrarna. Observationer gjordes under lektioner i årskurserna 1–6, i förskoleklassen samt i övrigt under vistelsen i skolmiljön som helhet.

Fokus under lektionsbesöken har framför allt varit att utifrån ett värdegrundsperspektiv bedöma klimatet i klassrumssituationen mellan pedagogen/erna och undervisningsgruppen och mellan eleverna sinsemellan. Arbetssätt och uppnådda resultat av lektionerna har också uppmärksamats.

Bedömning

Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanernas mål framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. I läroplanerna anges också att barn och elever skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön samt få ett reellt inflytande över utformningen av utbildningen. På samma värdegrund vilar verksamheten inom det offentliga skolväsendet för vuxna.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet med skolans värdegrund och läroplanernas mål att sträva mot.

Personal och skolledning anser att upptagningsområdet är socialt tungt, och att många barn använder ett hårt språk och har en rå umgängeston. Detta visar även resultaten av den enkätundersökning som gjordes våren 2003.

Skolan genomförde våren 2003 också ett ”nollvisionsarbete” vilket innebar att alla vuxna skulle ingripa mot svordomar, något som gav goda resultat.

Många barn mår dåligt. Till viss del avspeglar situationen på skolan också hur barnen har det hemma, anser några av de intervjuade i personalen.

Eleverna är något nöjdare än personalen, även om det kan vara lite stökigt ibland. Eleverna anser att lärarna är i allmänhet bra och snälla, men ordningen på lektionerna är inte alltid helt bra, något som också några föräldrar instämmer i.

Klimatet bland personalen har blivit bättre tack vare de värdegrundsdiskussioner som har genomförts som upptakt på läsåret.

I skolans arbete mot mobbning och annan kränkande behandling anmäldes under förra läsåret tio fall till antimobbningsteamet. I år arbetar teamet för närvarande med två fall.

Eleverna kan inte erinra sig att någon är mobbad, och framhåller kompisstödjarnas viktiga funktion på skolan.

Föräldrarnas uppfattning är att vissa i personalgruppen tar tag i saker när det händer något, men inte alla, medan eleverna säger att vuxna agerar när något händer. Eleverna känner att det finns någon att gå till på skolan om det skulle kännas jobbigt, t.ex. mentorn, kuratorn eller rektorn.

De flesta elever trivs på skolan, men de ser också förbättringsmöjligheter hos sig själva och i hur skolarbetet organiseras och bedrivs. De vill bli bättre på att stava och det kan vara stressigt ibland, särskilt när de får reda på att om man inte skärper sig får man hemläxa eller så får man jobba inne på rasten om man inte är klar. Skolan bör fortsätta att åtgärda när vissa stör och kommer för sent, är elevernas åsikt. En majoritet av intervjuade föräldrar är nöjda och tycker att barnen har det bra och trivs i skolan.

Sammanfattningsvis utvecklar eleverna normer, värden och förhållningssätt som ligger rimligt väl i linje med de nationella målen. Skolans kännedom om och problematisering av vad upptagningsområdet representerar i form av möjligheter och svårigheter kan ytterligare utvecklas. I samband med det fortsatta värdegrundsarbetet kan elevuppfattningar om ordningen på lektionstid säkerligen tas till vara.

Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Av resultaten på diagnostiska prov i årskurs 2, vårterminen 2003, framgår att 51 elever av 57 (89 %) klarade svenska och 49 elever (86 %) klarade matematik tillfredsställande. Resultaten av nationella prov i årskurs 5, vårterminen 2003 visade att 50 av 54 elever (93 %) klarade svenska tillfredsställande. I engelska nådde 43 elever (80 %) tillfredsställande resultat, men i matematik endast 34 elever (63 %). Måluppfyllelsen vad beträffar matematiken kommer särskilt att uppmärksammas i skolans kommande analysarbete.

Läsåret 2002/03 satte skolan in specialpedagogiska insatser i svenska och matematik för 41 elever på skolan. Det här läsåret uppskattar personalen att nästan 25 procent, cirka 75 elever, är i behov av särskilt stöd i en eller annan form.

Elevernas förmåga att utvärdera sitt eget lärande är svårt att bedöma, förutom det som uppges göras inom ramen för utvecklingssamtalet. I undervisningen verkar det, på basis av elevernas utsagor, vara avhängigt enskilda lärares eller arbetslags uppläggning av skolarbetet om eleverna får utveckla den kompetensen eller ej.

Klassrumsobservationer vittnar om att elevers förmåga att arbeta dels självständigt, dels i grupp och att såväl kunskaper på faktanivå som på förståelsenivå har uppnåtts och brukas i dialogen mellan eleverna och mellan lärare och elever.

Sammanfattningsvis ligger barnens och elevernas utveckling och lärande i stort sett i linje med de nationella målen, men resultaten i matematik årskurs 5 bör noggrant analyseras så att erforderliga insatser kan sättas in för att öka måluppfyllelsen. Att personalen bedömer att en så stor del som 25 procent av eleverna är i behov av särskilt stöd måste särskilt uppmärksammas.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med föräldrar, barn, elever respektive de vuxenstuderande i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Skolan har ett elevråd och en Hem- och skolförening. Ambitionen är att det skall finnas två föräldrarepresentanter per årskurs i varje linje, vilka bildar ett samverkansråd som består av två till tre föräldrar och en representant för personalen. Förskolan har ett eget föräldraråd. Samverkansrådets representanter bildar tillsammans det s.k. centrumrådet, där också ordföranden för Hem och skolföreningen, ordföranden för förskolans föräldraråd och rektor ingår. Centrumrådet behandlar frågor som rör områdets verksamhet, områdets ”målbild” och utvärdering av verksamheten.

Som exempel på elevernas delaktighet och inflytande anger personalen arbete med individuell utvecklingsplan och utvecklingssamtal där pedagogen sätter konkreta, kortsiktiga mål tillsammans med elever och föräldrar, loggbok, temaarbete, de s.k. menyerna bl.a. i språk- och talutveckling (matematik), språk- och ateljéverkstäder samt uppdrag. Uppdragsformen är en intressant pedagogisk form. Andra infallsvinklar är att vissa elever har flexitid på morgnarna, dagligt forskande och att elevernas individuella arbete skall utgå från deras individuella lärtilar.

Några pedagoger anser att en majoritet av barnen klarar av att ta ansvar, men att 25 procent inte klarar det. För dem får läraren då träda in och styra mer. Mycket energi får läggas på dessa barn, vilket sker på bekostnad av de barn som klarar att ta ansvar. Arbetssätt baserade på elevernas delaktighet och inflytande kräver ständig uppföljning.

Flera föräldrar framhåller skolans duktiga och engagerade lärare. Andra föräldrar känner inte längre riktigt igen sig i skolans verksamhet. En förälder, som säger sig representera många föräldrar, är missnöjd och anser att det är stökigt i undervisningsgruppen och att vissa delar av verksamheten håller för låg nivå. Skolans undervisningsmetoder fungerar fram till årskurs 3, men inte längre upp i årskurserna. Föräldrarna har också olika uppfattningar om mentorskapet, några redovisar viss osäkerhet om vad detta står för i jämförelse med forna tiders klassföreståndarskap och vill diskutera för- och nackdelar med åldershomogena och åldersblandade undervisningsgrupper.

De yngre eleverna är relativt nöjda med graden av elevinflytande i undervisningen, medan de äldre inte har en lika entydig bild, en bild som dock är försiktigt positiv, men i viss mån avhängigt enskilda lärare.

Personal, elever och föräldrar är i huvudsak nöjda med utvecklingssamtalens innehåll och genomförande. Några föräldrar anser emellertid att de satta målen och det man bestämmer borde följas upp noggrannare än vad som nu görs.

Respekt, trivsel och trygghet är rektorns sammanfattning av resultaten från enkätundersökningen våren 2003, av genomförda samtal med all personal i egenskap av ny rektor på skolan och från studiedagen kring värdegrunden. Personalen skall nu arbeta vidare med eleverna och "Gyllene regler" skall tas fram. Föräldrarna skall ges möjlighet att ta del av enkätresultaten och påverka det övriga värdegrundsarbetet. Rektorn anser att skolan nu behöver arbeta fram en gemensam värdegrund och gemensamma regler tillsammans med eleverna.

Eleverna har högst olika uppfattningar om huruvida det finns ordningsregler eller ej och vem som har bestämt dem. I allmänhet antar eleverna att det inte finns några och om de finns, har lärarna kanske bestämt dem.

Kommunens centralt framtagna handlingsplan mot mobbning och annan kränkande behandling har omarbetats lokalt under våren och föreligger nu som förslag i reviderad form och innehåller såväl åtgärder i akuta situationer som en plan för det förebyggande arbetet. Det är tänkt att ytterligare översyn av planen skall göras.

Skolan har en antimobbingsgrupp, som består av en ansvarig från varje linje och med elevhälsoansvarig som samordnare. Gruppen utarbetar underlag till den årliga handlingsplanen. Hem och skolaföreningen, elevrådet och samverkansgruppen är remissinstanser. Ledningsgruppen fastställer årligen planen.

Elevenkät genomförs en gång per termin. Denna utarbetas av antimobbingsgruppen och elevrådet är remissinstans. Elevenkäterna utvärderas terminsvis och handlingsplanen läsårsvis. Skolan har också en kamratstödjargrupp som består av elever i årskurs 4–6 och som stöds av en ansvarig vuxen från varje linje och av skolans kurator.

Det finns också en krisgrupp på skolan som består av rektor, intendent, skol-sköterska, skolpsykolog samt skolkurator.

Sammanfattningsvis är en god grund lagd inför det fortsatta arbetet med föräldrasamverkan på skolan. Skolan kan ytterligare, i dialog med föräldrarna, tydliggöra intentioner och motiv bakom hur skolan organiserar undervisningen. Det påbörjade värdegrundsarbetet i dialog mellan skola, föräldrar och elever erbjuder en god ingång också i det arbetet. Det reella elevinflytandet i undervisningen kan utvecklas. Det finns redan goda exempel på skolan, vilka kan utgöra utgångspunkter i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå målen skall främst utformas av de lärande och personalen. I förskolan och skolan skall detta ske i samverkan med hemmen. De nationella läroplanerna, andra statliga bestämmelser och kursplanerna ger dock också vissa anvisningar för arbetet. Det finns riktlinjer för stöd, betygssättning och utvecklingssamtal, utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid, etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper och färdigheter barnen, ungdomarna och de vuxna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att närma sig målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Uppfattningen på skolan är att förskolans och förskoleklassens verksamheter nu har blivit synligare i skolan.

Den organisatoriska utgångspunkten för det pedagogiska arbetet varierar mellan arbetslagen. Den kan utgöras av den egna åldersgruppen där också eleverna kan arbeta i andra grupperingar efter behov, såsom t.ex. pojk- och flickgrupper, intressegrupper och nivågrupper. I ett annat arbetslag arbetar man i åldersblandade grupper.

Inspektörerna har tagit del av ett exempel på en individuell utvecklingsplan som utifrån den övergripande rubriken kommunikation gör en nulägesbeskrivning nedbruten till delområdena språkligt kunnande, logisk problemlösning, personlig och social kompetens samt kunnande om omvärlden. Till dokumentet finns även bifogat mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte och det nionde skolåret i svenska, engelska och matematik.

Kursmålen i de olika ämnena känner endast en av de intervjuade eleverna till.

Överlämnandet av barnen från förskolan till förskoleklassen fungerar bra, anser personalen. När det är dags att börja skolan i årskurs 1 får föräldrarna önska i vilken linje barnen skall gå. Hittills har alla önskemål om placering kunnat tillgodoses.

Sedan fungerar det bra från förskoleklassen upp till årskurs 3, säger personalen. I högre årskurser kan det se olika ut beroende på person och inställning till arbetslagarbete och arbetslagstanken.

Eleverna i årskurs 6 bjuds in till 7–9 skolan och får information av 7–9 skolans lärare. Lärarna på skolan får träffa vissa lärare från den mottagande skolan. Lärarna på 7–9 skolan har varit på skolan och informerat om moderna språk och profilklasserna (se Färsingaskolans rapport).

Skolan lämnar över till 7–9 skolan resultat på nationella prov årskurs 5, testresultat i matematik årskurs 6 och avger omdömen om lämpligheten för de elever som söker till profilklasserna på 7–9 skolan. Information på individnivå överlämnas inte så ofta, förutom för elever i behov av särskilt stöd och elever som söker till profilklasser. En annan källa uppger att mentorerna ger skriftlig information om måluppfyllelsen och att man numera också har ett möte med lärarna på mottagande skola. Mentorerna har ett samtal med kuratorn på 7–9 skolan, men undrar hur lärarna på mottagande skola sedan får information och hur klasserna där bildas. Viss osäkerhet råder på skolan kring vilka rutiner som gäller för överlämnande till 7–9 skolan.

I allmänhet får lärarna ingen återkoppling på hur det sedan går för skolans elever i 7–9 skolan. För några år sedan träffades lärarna i ett F-9 perspektiv och arbetade fram ett dokument som behandlade den röda tråden i varje ämne, ett arbete som borde återupptas, anser lärarna.

Elevhälsoteamet består av rektorn, skolsköterskan, kuratorn, två specialpedagoger och samordnaren för Elevhälsan (pedagog). Vid behov, i särskilda elevärenden, tillkommer centrala resurser i form av skolpsykolog, beteendevetare och specialpedagog. Samordnaren för Elevhälsan har också ansvaret för att samordna insatserna för barn i behov av särskilt stöd.

Två särskilda undervisningsgrupper finns inrättade på skolan. Eleverna har, där så är möjligt, viss del av undervisningen i ordinarie klass. Rutinerna är att placeringen skall föregås av elevvårdskonferens, det skall finnas handlingsplan,

åtgärdsprogram samt en tidsplan för utvärdering och uppföljning. Kriterier för vilka barn som skall omfattas av dessa insatser har tagits fram. Målet är att insatserna skall leda till att eleverna kan återvända till hemklassen. Föräldrarna är av åsikten att det finns barn som skulle behöva stöd hela dagen i skolan. Elevernas uppfattning är att man kan få extra hjälp när man behöver det, framför allt i svenska, engelska och matematik.

Specialpedagogiska insatser i övrigt skall dokumenteras i åtgärdsprogrammets form. Rutinen är att ansvarig pedagog upprättar åtgärdsplan tillsammans med föräldrar och arbetslagen (en ansvarig per linje) rapporterar till elevhälsoteamet som via skolledningen rapporterar in till förvaltningen. Av bifogade dokument framgår att åtgärdsprogrammet uppvisar en rimlig struktur med delmål, åtgärder, ansvarsfördelning och tidpunkt för nästa uppföljning. Det finns också en salutogen, dvs. en främjande ansats i utformningen. Skolan har upprättat åtgärdsprogram för 90 elever hittills i år.

Formerna för stöd varierar utifrån den enskilde elevens behov, bl.a. finns det en speciallärare per linje som arbetar flexibelt med barnen i grupp eller enskilt. Orsakerna till att eleverna är i behov av stöd varierar, säger personalen. Det kan bero på problem med relationer, koncentrationssvårigheter, aggressivitet, inlärningssvårigheter, kunskapsproblem, hörsel, tal eller bristande stöd, omsorg och oförmåga hos otrygga föräldrar att sätta gränser i hemmet. Personalen lyfter också fram den sociala problematiken utanför skolans räckvidd och betonar att skolans upptagningsområde är tungt, något som ingen vet egentligen: ”Det är en känsla, vi har inga siffror.”

En elev, som är placerad vid kommunens resursskola, har anpassad studiegång.

En elev är i behov av modersmålsundervisning, men modersmålslärare i språket går inte att få tag på. Eleven får inte studiehandledning på modersmålet, men får stöd i form av specialpedagogiska insatser och får undervisning i svenska som andraspråk, 3 x 40 minuter per vecka på Sandbäcksskolan.

Sammanfattningsvis är arbetssätten på skolan i allmänhet goda för att stödja barnens och elevernas utveckling och i arbetet för elever i behov av särskilt stöd. Samtidigt bör, i en dialog med övriga rektorsområden och den centrala resursenheten, omfattningen och variationen av elever i behov av särskilt stöd utredas och analyseras med avseende både på de faktorer som skolan råder över och de faktorer som ligger utanför skolans egentliga påverkansmöjligheter. Rutiner för att göra kursplanemålen allmänt kända bör utarbetas, och rutiner för överlämnande till mottagande skola inklusive återkoppling kan ytterligare utvecklas. Avseende studiehandledning på modersmålet kan det konstateras att skolan därvidlag inte lever upp till författningarnas krav.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för barnomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre arbete. Sammantaget har dessa skyldigheter att se till att rätten till utbildning tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av målen och riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som tas upp vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

Före nuvarande rektors tillträde, vilket skedde i april 2003, leddes verksamheten av en vikarierande och en biträdande rektor, vilka tidigare hade varit lärare på skolan och därför kunde verksamheten. Rektorn prioriterade i starten att personalen informerades om verksamheten. Men ett ordentligt överlämnande från tidigare ordinarie rektor till ny rektor har inte gjorts.

Intendenten skall ansvara för fastigheter, budget, expeditionen och kökspersonalen, men är nu också en viktig dialogpartner för rektorn i pedagogiska frågor. Intendenten har tidigare också arbetat som lärare och studie- och yrkesvägledare. Att vaktmästare och lokalförvaltare lyder under tekniska förvaltningen och att kurator och skolsköterska lyder under den centrala resursenheten är inte helt lyckat, till förfång för flexibilitet och värdegrundsarbete, anser rektorn.

Ledningsgruppen består av rektorn, intendenten, linjeledarna för arbetslagen A, B och C samt linjeledaren för förskolorna och samordnaren för elevhälsan. Linjeledarna är interremistiskt utsedda, i avvaktan på en kommande rekryteringsprocess i kombination med en av kommunen centralt anordnad arbetslagsledarutbildning.

Kvalitetsredovisning har inte upprättats. I intervjuerna verkar personalen omedveten om kravet på att varje skola skall upprätta en sådan.

Arbetsplanen revideras och omarbetas för närvarande och arbetet har kommit dithän att rektorn har formulerat en målbild för Sjöbo Centrum utifrån visionen Jag kan, Jag duger, Jag är värdefull. Prioriterade mål för 2003/2004 är fyra målområden: värdegrunden, barns och elevers inflytande, föräldrars inflytande samt friskvård och hälsa.

Det har utarbetats handlingsplaner för kompetensutveckling i Sjöbo Centrum under förra läsåret. Utöver den gemensamma satsningen på värdegrundsarbetet har Linje A önskat sig arbetslagsutbildning, Linje B arbetslagsutveckling och Linje C ämnesövergripande arbetssätt. Blockflöjtens och Linnéstugans förskola önskar arbeta med arbetslagsutveckling. Även köket önskar arbeta med arbetslagsutveckling. Dagbarnvårdarna önskar få stresshantering. Rektorsområdet har också via ett EU-projekt erhållit 200 000 kr till fortbildning av personal.

Sammanfattningsvis har skolan i huvudsak en bra styrning och ansvarsfördelning. Rutiner för överlämnande mellan avgående och tillträdande rektor kan utvecklas. Det är föredömligt att skolan har utarbetat handlingsplaner för kompetensutveckling. Skolan har inte upprättat kvalitetsredovisning och lever i detta avseende inte upp till författningarnas krav.

Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Inom en viss utbildning skall det också finnas möjligheter för eleverna att individuellt göra val av kurser eller ämnen.

Granskningen gäller om möjlighet till utbildning ges i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Det finns någon enstaka elev med för hög frånvaro, där skolan och föräldrarna arbetar för att få eleven till skolan.

Som språkval i årskurs 6, två timmar, läser 2 elever franska, 22 spanska, och 22 tyska. 8 elever läser engelska eller svenska.

Skolans val är idrott och hälsa.

Av timplanen framgår att elevens val är utlagt fr.o.m. årskurs 2 t.o.m. årskurs 6 och uppgår till sammanlagt knappt 5,5 timmar, med veckan som avräkningsmått, under tiden på skolan. Elevens val har organiserats linjevis, i årskurs 5 och årskurs 6 med 40 minuter/vecka. I tidigare årskurser framgår inte utläggningen av elevens val lika tydligt.

Sammanfattningsvis erbjuder skolan det utbud som timplanen föreskriver och eleverna ges rimliga möjligheter till valfrihet enligt författningarna. Hur skolan organiserar och tillgodoser elevens val bör tydliggöras.

Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Skolans budgetram omsluter drygt 38 miljoner kr, varav egna medel uppgår till drygt 26 miljoner och resterande 12 miljoner utgörs av centrala resurser för internhyra, lokalvårdare och vaktmästare.

Linje A med 144 barn har 13,89 tjänster fördelade på 18 personer, Linje B med 123 barn 13,06 tjänster fördelade på 18 personer och Linje C med 89 barn har 12,0 tjänster fördelade på 13 personer. Blockflöjten med 60 barn har 12,0 tjänster fördelade på 13 personer och Linnéstugan med 101 barn har 14,25 tjänster fördelade på 18 personer. Öppna förskolan har 0,25 tjänst. Till fritidsverksamheten, kallad Klubben, för elever 3–6, är avsatt en halvtidstjänst.

Rektorn uppger att den ekonomiska situationen är pressad. För närvarande finns ett underskott på 1,5 miljoner kr, vilket skulle kunna medföra uppsägningar. Rektor uppger dock att skolan kommer att få ett tilläggsanslag i budgeten. Man räknar med att kunna göra de besparingar som behövs genom att alla arbetar i lag från och med höstterminen 2004. Dessutom kommer ett antal graviditetsvikariat och andra tjänstledigheter inte att tillsättas.

Det är personalens uppfattning att resursäskandena till den centrala resursenheten för elever i behov av särskilt stöd inte har gjorts utifrån kända principer eller kriterier. Personalen menar att det har varit avhängigt kontakter, om en rektor eller en förälder har varit påstridig etc. Personalen känner i vart fall inte till om det finns några principer för resursfördelningen i detta sammanhang, några centrala kriterier lär det inte finnas. I praktiken har det gått till så i kommunen att elevårdsteamet informerar rektorerna om behoven. Frågan skall nu lyftas för att gemensamma kriterier skall kunna utarbetas centralt. Inte heller intervjuade föräldrarna känner till hur resursfördelningssystemet fungerar.

”Detta är Sjöbos tyngsta område, vi behöver mer resurser”, anser rektorn. Nu riskerar man en skolornas ”huggsexa” om centrala resurser. Rektorerna måste ha en nära dialog sinsemellan för att kunna hantera situationen på ett så bra sätt som möjligt, är rektors uppfattning. Rektorerna har, efter Skolverkets besök, utarbetat gemensamma kriterier för identifiering av behoven ute i de olika rektorsområdena och sålunda enats om tillvägagångssätt.

Skolan har överlag fina lokaler, flexibla möbleringar, grupprum, studiehallar. Lokalerna är också handikappanpassade.

Sammanfattningsvis använder skolan de resurser som står till buds, kompetensmässigt och materiellt, med hänsyn till statens krav, på ett tillfredsställande sätt. Inspektionsteamet instämmer i rektors uppfattning om det nödvändiga i en nära dialog mellan rektorsområdena inför en situation där begränsade resurser skall fördelas. Det är, i det sammanhanget, angeläget att kommunens arbete med att ta fram principer och kriterier för fördelningen av resurser till elever i behov av särskilt stöd prioriteras och görs allmänt känt.

Sammanfattande bedömning

Den pedagogiska verksamheten i Sjöbo Centrum ligger i allmänhet väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan. Skolan har goda förutsättningar och arbetar ambitiöst för att främja alla elevernas lärande.

Inspektionsteamet bedömer att det finns utrymme för att förbättra måluppfyllelsen genom

- att det planerade värdegrundsarbetet även fortsättningsvis präglas av stor elev- och föräldradeltaktighet,
- att resultaten av matematikundervisningen särskilt analyseras och prioriteras,
- att det reella elevinflytandet utvecklas i undervisningen,
- att rutiner skapas för att göra kursplanemålen allmänt kända samt
- att rutinerna ytterligare utvecklas för övergången till årskurs 7.

Inspektionsteamet bedömer att den pedagogiska verksamheten i Sjöbo Centrum inte lever upp till författningarnas krav i följande avseenden och åtgärder måste därför vidtas så att

- rektorsområdet erbjuder studiehandledning på modersmålet enligt författningarna samt att
- rektorsområdet upprättar en årlig kvalitetsredovisning.

Datum	Ort
2004-01-19	Lund

Gösta Karlsson
Anita Lindholm